

456

פודטוקול מס' 73/א'
מישיבת ועדת הכספים
שהתקיימה ביום ה', י"ח באדר תשס"ז - 1.3.56
בשעה 09:00

השתתפים:
י. גורלי - היו"ר
י. אפרתי
א. אברילאל
א. בהיר
י. בדר
א. הרצפלד
ס. חזני
י. ספיר
ז. סוזאייב
י. פורדר
ח. רובין

הזמנים:
מר ארנון - המטונה על התקציבים, משרד האוצר
מר ספיק - משרד האוצר
מר בזק - מזכיר
מר בן-דרור - משרד האוצר

סדר-היום:
חוק התקציב לשנת 1956/57, תשס"ז - 1956 (המשך)

היו"ר י. גורלי: פותח את הישיבה.

ועדת-המסנה שנבחרה אתמול דנה בענין צו הבנקאות, איסור אגרה לבנקים לא-ישראליים, על יסוד התיקון בחוק שאוסר בכנסת-ועדת המסנה איסור את הצו ללא התנגדות נגדו. ואני מביא זאת לאיסור הוועדה.

הענין השני שעסקה בו ועדת-המסנה אמס: תקציב מספר 4 - רכיסת מניות חברת החשמל. שמענו בענין זה את חוות-דעתו של היועץ הטכפטי בשאלה פרוצידורלית שנתעוררה. הדיון בענין נסתיים, וההצבעות תיערכנה בימים הקרובים.

דמי רשיונות כלי-רכב

היו"ר י. גורלי: סעיף זה מחולק לשני סעיפים: חציו של הסכום - בהכנסה הנועברת לרשויות המקומיות. סך-הכל - 4,400,000 ל"י. דמי רשיונות נהגות, 600,000; דמי רשיונות שונים - 2,800,000.

י. בדר: עדיין לא דנו בחוק מס רכוש ומס-עזבון הטופיעים לפני הסעיף על דמי רשיונות.

היו"ר י. גורלי: אנו נאלצים לדחות את הדיון בשני סעיפים אלה מסוים סדר שרף, העוסק בענין זה במטסלה, נעדר מסיבות רפואיות.

ג.ג.

י. גור:

מט הרשיונות לכלי-רכב היה מורכב בשעתו מסוגי מסים נפרדים: היה מט מסוגי על כלי רכב, והיה מט-רשיונות לכלי-רכב של המספלה. הייתי מבקש לקבל הסבר מלא בנוקדה זו, כדי שנוכל לבדוק את היסוד המספטי של המט הזה. האם לא כדאי להפריד בין השותפות הזאת מבחינה מסתמית ולחזור לשני מסים נפרדים? וזאת משום שלפי המצב הקיים עיריות כמו תל-אביב - שלפי הצדק זכאיות לתמורה גדולה יותר עבור הטכניות הכבדות המסתובבות ברחובותיהן וגורמות להוצאה ניכרת - אינן מקבלות זאת. דבר דומה קיים גם במס-סעטועים.

י. ספיר:

כל העניין הזה נדמה לי שעבר בירוסה מימי השלטון העותומני. מטטלת המנדט החלה לגבות זאת כתשלום מטטלתי, והפריטה חלק מהכנסה לעיריות. כנראה שהמספקס החוקתי של כל הסידור הזה איננו ברור.

הנ"ר י. גור:

מר ארנון יבקש את היועץ-המספטי של מסדד האוצר שיכין לנו תוך יום-יומיים בכתב את הבסיס המספטי של המט הזה, וגם של מס-סעטועים, לידעת חברי הוועדה.

י. ספיר:

בשעתו היה בירור בעניין דמי האגרות על טכניות בנויין וכוכוניות דיזל. היה זה בקטר לבלו על טולר. עם ההעלאות שהעלו על בנויין ולא העלו על דיזל, האם היחס של סכום האגרה של טכניות בנויין לעומת טכניות דיזל עומד במקומו?

מר ארנון:

אינני חדש שחלו עליות על בנויין. אמנם בוטלו הסובסידיות על בנויין, אבל גם על דיזל היתה סובסידיה שבוטלה. השינוי איננו שינוי של היחס בין בנויין וטולר, אלא היתה העברה סדולר=לירה לדולר=לירה-ושטונים. זה חל גם על דיזל וגם על בנויין.

י. ספיר:

מה שנוגע לחברות מטטליות - יי חל גם על מס. למשל: יש חברת-הובלה שהיא ב-75% של המטטלה וב-25% של גוף של קיבוצים. לחברה זו יש מעין סובסידיה על ההובלה של כל המפעלים המטטלתיים והחצי-מטטלתיים בנגב: אשג, פוספטים וכו' לחיפה, והחזרת דלק דרוסה. נוסף לכך, למרות ההבטחה שנתקבלה במסדד הפיתוח, הם טובילים גם הובלה פרטית עסקית. האם טכניות אלו מיוחדות מסכס?

מר ארנון:

לא. הם משלמים את כל המס. לפחות משנת 1955/56 הם משלמים את כל המסים, גם מסכס וגם דמי רשיונות, כי האוצר רואה אותם כחברה מסחרית.

י. ספיר:

בסעיף "רשימות שונים" יש גידול ב-300 אלף ל"י - מ-2,5 מיליון ל-2,8 מיליון.

מר ארנון:

זהו מה שאנו קוראים "גדול טבעי". הרשיונות השונים הם על כל מיני עסקים. אנו מעריכים שמספר המפעלים הצריכים לשלם את דמי הרשיונות הללו יהיו השנה בערך ב-10% יותר מאשר בשנה שעברה, וזהו מה שהוכנס להערכה. יש למשל מפעלים חדשים, או מפעלים יותר גדולים ממה שהיו.

י. ספיר:

אבל אין פה הגדלה של גובה דמי הרשיונות?

מר ארנון:

אין לקראת השנה הבאה כל שינוי בגובה. שינוי במסך השנה הזאת כשה דברים מיושנים, אבל לא תהיה העלאה לקראת השנה הבאה. איננו יכולים להתחייב שלא יהיו שינוי באף רשיון, אבל זה יהיה רק במקרים יוצאים-מן-הכלל.

י. ספיר:

לפי מה נקבע ב-45 ל-400 טכניות-נוסעים פרטיות?

מר ארנון:

לפי גודל הפוטנור.

ישיבת ועדת הכספים
1.3.56

י. ספיר: גם גודל הטוטור וגם הגיל. ההקלה היא רק על
מכונות קטנות.

מר ארנון: ייתכן שלאחר 10 שנים משלמים פחות, אבל עד כמה
שאני יודע זה לפי כוחות טוט.

א. בהיר: אם מביאים למשל עכשיו מכונות מסוג 1955 או
1956 - האם יש הבדל של אגרה בין מכונות
מ-45 או 55, מאותה פירטה ואותו גודל טוטור?

מר ארנון: אינני יודע, אבל אני חושב שיש הבדל. על-כל-
פנים, אברר זאת.

י. ספיר: הדגם של המכונות החדשות כל-כך טובה שהיטנות,
עד שאפשר בנקל להבחין בטנת הייצור. ואני רואה
מכונות רבות מסוג ייצור 1954/5 בידי אנשים פרטיים. בטעתו הודעת
שאף דולר אחד לא הוקצב מכספי התקציב של מטבע חוץ כדי לתת למישהו
מכונות מהחוץ. ואני שואל: מניין באות כל המכונות הללו? אין אלו
מכונות מסוג ולא טנדריים אלא מכונות נוסעים. אני מבין שיש טנתות, אבל
לא ייתכן שכל המכונות הללו הן טנתות. מספר המכונות מהחוץ מספיק גם
על תוצרת הארץ.

מר ארנון: אברר גם את העניין הזה. אין שום סיבויים בנוגע
בטנה האחרונה.

י. גדר: נראה לי שהיה טוב לפני כמה שנים איננו
טוב עוד עכשיו: עידוד השימוש בסולר. אז הורידו
את המס על סולר והועלתה האגרה על רסיונות. מאז עלו במזוין ניכר
המחירים של כל סוגי הדלק. בשנתה גם יחס המחירים בין דלק כבד ובין
בנוזין. אבל השיטה הזאת לא הותאמה לסיבויים שחלו. אני למשל חושב שכל
שמזקקים יותר בנוזין בארץ - היחס בין הדלק הכבד העומד לרשותנו ובין
הדלק הקל שמתנה.

מר ארנון: ההבדל בין סולר ובנוזין הוא בכך שבסולר מסתמסים
להרבה דברים אחרים פרט למכונות, בשעה שבנוזין
סיועד רק בשביל מכונות. ומסוים שאי-אפשר לעשות מחיר אחד לסולר עבור
מכונות ומחיר אחד עבור דברים אחרים - אי-אפשר היה לנהוג כסדר. אינני
חושב שסיבוי המחירים של דלק הביא לסיבוי כלשהו בשטח זה.

י. ספיר: כאן יש פרובלימה כמעט טוציאליה, ודוקא בענין
של הובלת מסאות. הרוב המכריע של מכונות-המסא
בארץ הן על בנוזין, ורובן בידי נהגים קטנים פרטיים, לא גופים. אפשרויות
חידוש המס של מכונות המסא בידי נהגים כאלה הן אפשריות. דוקא הותיקים
ביניהם ובעלי המכונות המסומסות, שמכונותיהם הן על בנוזין, דוקא הם
מסלמים סיעורי אגרה יותר גבוהים ביחס. כלומר: בטובה זה לגבי המציאות
הקיימת יש מסוים אפליה לרעה לגבי בעלי-מכונות-המסא הקטנים.

(אחרי-כן רשמה ט.י.)

לפני כן רשמה א.ב.

ועדת הכספים
1.3.1956

מ.י.

היו"ר י. גורני:
אנחנו עוברים לספרי אחוזה. בסעיף זה לא חל כל שינוי. 2 מיליון לירות, זה לפי אותו האומדן של 1955/56. ההכנסה במשך תשעה חודשים היתה 1,487,000 לירות.

י. ספיר:
אני קושר זאת למס שבח סקרעין שאינו ברוך כאן עכשיו, אבל יש לזה קשר, כי זה משתלם על-ידי אותו המשלם, באותם התנאים ובאותו הזמן.

לפני זמן מה נעשה ניסיון בחוגי האוצר לכוון בדברים גם עם העיריות, שאם הן תסכסנה להוריד את זה ל-1%, האוצר יסכים להוריד ל-3%. מה גורל הניסיון הזה.

י. בדר:
האומדן המקורי של השנה הקודמת היה 5.6 מיליון לירות. האומדן הזה היה טבוטס על עבודה שנעשתה בוועדת הכספים של הכנסת בהשתתפות אנשי האוצר.

היו"ר י. גורני:
הוועדה עסקה בזה לא בתקציב 1955/56, אלא עוד ב-1954/55. מאז לא חזרנו לדון בזה.

י. בדר:
מכל מקום זה היה היסוד. ההנחה היתה שיבנו שיטה חדשה ואחידה. האוצר התחייב בענין זה להכין חוק כולל. טעום מה הענין בשכח, ובתקציב הנוסף היה צורך לתקן את האומדן ל-2.5 מיליון לירות. הובטח לנו לחזור ולדון בזה במסגרת הדיון על התקציב השנתי. וכאן יש לנו שוב 2.5 מיליון לירות. אי אפשר לדחות יותר את הענין.

היו"ר י. גורני:
אני מסכים עם חבר הכנסת בדר בכל מה שאמר, ואני מצטרף לתביעה שיינתנו ביאורים על כל הפרשה ואני מציע לא לדון בטעיף זה אלא לאחר שנקבל את הביאורים.

ד"ר א. ארנון:
אני רוצה להגיד משהו בקשר לדברי חבר הכנסת בדר. בהצעה המקורית ב-1954/55 הציע האוצר 3 מיליון לירות דמי רשיונות שונים, העלו את זה ל-3.78 מיליון לירות. אבל יש בטעיף אחר גם תוספת, דמי שירותים שונים. אחר כך האוצר היה אופטימי וחשב שיש להעלות את כל דמי הרשיונות ועשינו אומדן של 5 מיליון לירות. כאשר הגיעו למסקנה שלא יוכלו לגבות אותם - הורידו את הסכום ל-2.5 מיליון לירות. חוץ מזה אני תומך בהצעה שיהיה דיון.

היו"ר י. גורני:
אנחנו עוברים לקבוצה ב': גביות על חשבון ריבית והכנסות שונות. ריבית - 14.5 מיליון.

י. ספיר:
ההכנסה טריבית, אותן ההלוואות שהממשלה הלוותה, מצטרפת ל-14.5 מיליון לירות. אם אני מוריד מיליון אחד של ריבית הממשלה בבנקים, זה רק 13.5 מיליון. התשלום עבור ריבית שהממשלה צריכה לשלם זה 40 מיליון לירות. אז יש פה פער גדול מאד שיכול להיות נובע מהבדלי שיעורי התשלום, זאת אומרת שהממשלה התחייבה לשלם בתקופות יותר קצרות והילוותה את זה לתקופות יותר ארוכות. אם אני מחלק קרן וריבית לחמש או חמש עשרה שנים, הסכום של הריבית במשך חמש שנים הוא יותר גדול.

הגורם השני יכול להיות ענין שער המטבע.
רפה הייתי רוצה לקבל הסבר.

אני מבקש לדעת לאיזה קיבוצים וחברות נתנה הממשלה הלוואות. ריבית על פקדונות בבנקים - זה לא טוב לי.

ס.י.

י. גור:

ריבית על חשבון הלוואות מכספי בנק ליבוא ויצוא. ההלוואה הזאת היתה 135 מיליון דולר, זה בערך 220 מיליון לירות. חלק מההלוואות המטסלה קיבלה בטוונטיים, חלק היו לזמן קצר, חלק היו לתקופה עד 14 שנים. כאשר דנו על ההלוואה הזו בתל-אביב בשנת 1949, נתעוררה בעיית השער, ומה יהיה אם המטסלה תצטרך להחזיר כספים אלה בדולרים בזמן שהיא תקבל כספים בלירות. אני מבין שהסיכום היה שלמטסלה תהיה תמיד אפשרות לשמור על החזרת ההלוואות בטופן צודק.

עכשיו אני רואה שהריבית כולה היא 3.5 מיליון ממילווה של 135 מיליון דולר. אז אינני יודע מה הריבית, אבל טתון הסכום הזה נראה לי שההלוואות האלה במידה רבה נהפכו למתנות. ועל כך אני מבקש הסבר רחב: המטסלה משלמת דולרים, ריבית בדולרים. העיקר הוא ההפרש בין לירות לדולרים. אני רוצה שוועדת הכספים, שהיא אחראית בעד כספי משלמי המס שיצטרכו לשלם את כל ההפרשים האלה, תקבל הסבר על כך, ושתינתן תשומת לב לבעיה מתי הוחזרו כל טיני סכומים למטסלה על-ידי מקבלי הלוואות.

אותו הדבר בנוגע למלווה הצרפתי. אינני זוכר מה היה הסכום, אבל אני רואה כאן שהריבית היום היא 153 אלף לירות.

אשר להלוואות שתנאיהן טרם נקבעו - אני מבקש לדעת היכן אפשר לקבל הלוואה כזאת, מי זכה להלוואות אלה ואיך אפשר היה לקבוע את סכום הריבית אם התנאים טרם נקבעו.

האם נכון הדבר שחברת "סקורות" שוחררה טריבית?

ריבית על פקדונות המטסלה בבנקים - 1,000,000 לירות. הסכום העגול הוא מוזר, כיצד אפשר לקבוע זאת בדיוק? הייתי רוצה לדעת איך זה קרה שלמטסלה יש פקדונות בבנקים כאשר הסוכן הפיננסי של המטסלה הוא בנק ישראל. ואיך קרה הדבר שהמטסלה מחזיקה פקדונות בבנקים בזמן שהיא חייבת 75 מיליון לירות לבנק ישראל?

ועוד שאלה: מהו בעצם שיעור הריבית שהמטסלה מקבלת: 3%, 4%, 5% או 7%. בכל הסעיפים האלה קל מאד היה לכתוב על-יד כל סכום מה הריבית, אז היינו יכולים לעשות חשבון מה הוא ההון. אינני חושב שהמטסלה חשבה לעשות בעניין זה הבדלים או פרוטקציה, לרוש מאחד 3% ומאשני - 6%.

היו"ר י. גור:

אני רוצה לומר שבעוד שניתנו כל הפרטים על חובות המטסלה, זמני הפרעון וכו' - חסריים טרטים על מה שחייבים למטסלה, מי חייב, כמה חייב, לאיזו תקופה, באיזה תנאים וכו'. לאחר שנקבל את החומר הזה, נדון בו.

י. ספיר:

יש כאן סעיף, הלוואות שתנאיהן טרם נקבעו בריבית. אם אני עושה חשבון, זה צריך להיות סכום של כ-60-80 מיליון לירות. במקום מטויים בו מדובר על החזרת הקרן, אין אום סכום מקביל של קרן לסעיף הזה. אז אני חייב להבין שכל ההלוואות האלה, אם עוד משלמים עליהן ריבית, לא יגבו אף פרוטה אחת על חשבון הקרן של כל ההלוואות. זה סחייבת הבהרת יתר לעניין הזה.

לגבי הריבית על חשבון הלוואות מכספי בנק ליבוא ויצוא, אני יכול להניח שהלוואות לחקלאות מצויות בסעיף הסוכנות היהודית וחברות שונות כנראה. זה קצת לא מתאים לכל הטבנה. טתוך 135 מיליון, 35 מיליון היו מלכתחילה מיועדים לחקלאות. טתוך 100 המיליון הנותרים, 35 הלכו לחקלאות, זאת אומרת ש-70 מיליון הלכו לחקלאות. אם אני לוקח חברות לחקלאות - 71,000 לירות - יש כאן דיספרופורציה. מבקש פירוט מה של הסוכנות ומה של חברות שונות.

אם בתוך הסכום של 3.5 מיליון לירות יש לתעשייה באיזה מקום אחר חוץ מ-102 - 505 מיליון, יש דיספרופורציה בין סכום הריבית וסכום הקרן. המילווה הצרפתי, ריבית 53 אלף לירות. כל הקרן היא 180 אלף לירות. חברות תעשייה, למשל, 102 אלף לעומת 426 אלף. לעומת זאת לסוכנות היהודית יש 2 מיליון לירות ריבית. זו לא אותה הפרופורציה.

א. הרצפליד: ד"ר ארנון הסביר שנתנו הלוואות לרשויות המקומיות דרך בנקים. משרד הפנים כולל תמיד את התוספות שהוא מקבל על-ידי כך שהוא מעביר את זה דרך הבנקים. יש בזה תועלת כפולה.

אבל יש תוספות שהוא מקבל 25% נוספים או יותר. זה היה תמיד כקרן פנימית של משרד הפנים שבו הוא הסתדר ביחס לכל החלוקה שהיתה ברשותו. האם זה נכון שהשנה יש לאוצר כוונה אחרת, שהוא כולל בסכום את הקוסבינציות האלה, אם זה מיליון לירות או יותר, הוא מוריד את זה מהסכום הכללי. אני שואל אם אי אפשר היה להשתמש את העניין כמו בשנים הקודמות.

ד"ר א. ארנון: בקשר עם ההבדל שיש בין גביות על חשבון ריבית ובין תשלום על חשבון ריבית. כמו שכבר אמרו, חלק רציני מזה בא מהפרטי השערים. בריבית של בנק ליבוא ויצוא רוצים מה קרה. כל האנשים שקיבלו את הסחורה לפני פברואר 1952 משלמים גם את הקרן וגם את הריבית או את הריבית בשער יותר נמוך, ועל סמך זה יש הבדל רציני בין מה שאנחנו מקבלים ובין מה שאנחנו משלמים, חוץ מאשר בסוכנות היהודית שם היה תנאי שהם משלמים גם את הקרן וגם את הריבית לפי אותו השער שהממשלה משלמת.

חוץ מזה אנחנו קיבלנו ממילווות פנימיים הלוואות שנתנו לא כהלוואות אלא כהשקעה, או שנתנו את זה למפעלי התחבורה של הממשלה או שזה הלך לחברות שאנחנו קיבלנו מהן מניות.

דבר שלישי: בתשלום ריבית מופיעה הריבית שאנחנו משלמים של שטרי מקרקעין ושטרי אוצר. אנחנו מקבלים זאת בחזרה בטעיה גביות סוגיות, זה רווחים של בנק ישראל 3 מיליון. אינני יכול לקבל הכל חזרה. אם אני מקבל 70%, 30% נשארים בבנק כקרן מילואים.

אני חוזר ואומר שההפרש הגדול ביותר בא מהעובדה שאנחנו נתנו הרבה הלוואות בזמן שהשער היה יותר נמוך מאשר הוא עכשיו, ואנחנו צריכים לשלם את החובות לפי השער הגבוה.

יש השנה שני מעיפים שמופעים זו הפעם הראשונה: המוסד לביטוח לאומי וקרן ארנונה לפיצוי נזקי מלחמה - יחד 5.3 מיליון לירות, שאנחנו משלמים השנה כתשלום ריבית. אחר כך מופיע שוב טעיה של מלוות פנימיים, אנחנו מקבלים ממוסדות אלה הלוואות. הגענו להסכם שנשלם ב-1956/57 את כל הריבית.

על שאלות נוספות של חבר הכנסת בדר אענה כשאתמחר את החומר על החובות והריבית.

י. ספיר: יש כאן טעיה, שפעם מופיע בסכום של 4 מיליון לירות ופעם - 5 מיליון לירות. איך זה מתאזן?

ד"ר א. ארנון: הסכומים בהוצאה הם 9,012,000 לירות, פה רצינו להגיד שזה אומדן של 9 מיליון בערך.

י. ספיר: לפי איזה חשבון יצא שהריבית היא 4 מיליון לירות?

ד.י.

ועדת הכספים
1.3.1956

ד"ר א. ארנון: בענין זה אתה יודע שצריכים לראות את התוצאה של מפעלי התחבורה בחלקם כהכנסה שוטפת וחלק קבלת בלאי של ההון המושקע. ריבית צריכה להופיע בהכנסה השוטפת. במידה שזו ריבית, זה שייך לתקציב הרגיל; במידה שזה ציוד - זה שייך לחלק אחר. אינני יכול להגיד שיש לי הבטחון שזה 4 מיליון לירות שוטף ו-5 מיליון תקציב פיתוח, שזו תוצאה סופית של חישובים כלכליים של ערך הרכוש של המפעלים שנותנים את ההכנסה, אבל אנחנו הערכנו את זה ובאנו לידי מסקנה ש-9 מיליון שמפעלים אלה נותנים למדינה, מוצדק לחלק את זה יותר לבלאי ופחות להכנסה שוטפת. אני חושב שזוהי חלוקה צודקת.

י. ספיר: מה שהושקע במפעלים מ-1948 עד היום רשום בספרים. מה מזה השקעות חדשות, הרחבות - זה ידוע; מה מזה חידושים ועוד - זה גם כן ידוע. הקושי הוא בהערכת ערך המשק הזה ביום שקיבלנו אותו מהמנדט. אינני מתאר לעצמי שבמפעל שהוא כולו שייך לממשלה או מפעל אחר שבו מנהלים חשבונות נכונים אי אפשר לדעת זאת. כדאי לעשות זאת עכשיו, על-מנת שתוך שנת 1956/57 ייקבע הדבר הזה סופית.

בלאי זה בלאי בין אם יש או אין הכנסה, כי ברגע שאנחנו באים לדון על תעריפים, אנחנו רחוקים מאוד מהריבית ומבלאי נכון. אין על מה להסתמך.

י. בדר: אני מוחה בגד המלה ריבית מדואר. הייתי טרופה מזה אילו הדואר היה חברה מסליתית או מוסד מסליתית או סתם חברה מסליתית שהיא כולה בידי הממשלה. אז היתה יכולה יחידה כזו לשלם ריבית. אבל דואר עכשיו הוא אחד ממשרדי הממשלה, אז שממשלה תשלם לעצמה ריבית - זה בלתי אפשרי. אין זה נכון שהדואר מקבל הלוואות מהממשלה, הממשלה משקיעה ברכוש שלה. אי אפשר לקרוא לזה ריבית.

ראיתי גם בחשבונות אחרים, פחת בתור הוצאה או הכנסה. זה לא ייתכן. פחת איננו הוצאה כספית או הכנסה כספית. בנוגע לדואר, רכבת ונמל אף פעם לא נדע מה מצבנו. אם אין חשבונות מסחרית, אי אפשר לדעת מה הבלאי. צריך פעם לשנות זאת.

ד"ר א. ארנון: אנחנו פרטמנו השנה מאזן של הרכבת ושל הדואר. בדואר פרטמנו עם הרכוש, עם הבניינים, לפי הערכה ברכבת יש לנו קושי בזה שהרכוש של הרכבת עבר את הגיל של הבלאי. פה יש לי ויכוח עם הכלכלנים. אם אני צריך לקחת בלאי שעבר כבר את גילו, זה מביא לנו להפסדים. אני חושב שזו בעיה של כל המשק. את ערך הנטל גם כן קשה להעריך.

(אחרי כן רשמה שה)

אני דוחה את הדיון ביני לבין ד"ר ארנון
עד לאחר הדיון על התקציב.

י. בדר:

י. ספיר:
יש צורך בחשבון סלקי-עסקי למרות הקשיים.
דוגמה לכך שנמל חיפה הזמין חומרים וציוד
במסגרת ההלוואה של הבנק ליצוא ויבוא בשווי של שלשה-ארבעה מליון דולאר,
ולמעלה מכחציתו נמצא במחסנים ללא עמול. כן גם הוזמן ציוד רב לרכבת
במסגרת השוטים, משום שאסרו לנו כי יש לנצל עד כמה שאפשר מקורות אלה.
אילו ידעו כבר אז כי ייעשה חשבון של בלאי ורביית, היו שוקלים יותר לפני
כן.

סעיף 23 - שוברים

הפרוט של סעיף זה מופיע בעמוד 384 של דברי
ההסבר.

ד"ר ארנון:

מה פירוש "החזרות על חשבון תקציב שנים קודמות"?

י. ספיר:

אלה סעיפי הוצאה שלא נוצלו לבצוע הפעולות
להן היו סיועדים.

ד"ר ארנון:

הכנסות מסרבות המורה על גביית מסים, להשלום
וחברת דלורצארה מיוחדת.

ד"ר ארנון:
יש בפרק זה שלשה סיני קרן המורה אשר איננו מטפלים
בהם לפי אותה שיטה. לגבי קרן המורה של השלושים
אנו כוללים בהכנסת שנת הכספים 1956/57 רק את קרן המורה של 250 מליון
מארק אותם נקבל לפי החוזה עם הגרמנים בתוך שנת כספים זו. מסכום זה
רק שני שלישים מקבלת הממשלה והשאר הסוכנות והארגונים היהודיים. כמו כן
אנו כוללים בהוצאה רק את הציוד הכבד שאנו מוזמינים ונקבלים תוך שנת
1956/57. דעת האוצר היתה עד כה כי אי אפשר לכלול בהכנסות המדינה
כספים שעדיין לא נתקבל עליהם אישור הצד השני, אף על פי שאנו מוזמינים
בינתיים ציוד על חשבון אותם הכספים, ויש הסכם עם החברות המספקות
את הציוד כי ישולם מאותם סכומים לכשיתקבלו. אפשר היה לחשוב גם על דרך
שניה, כלומר לכלול גם את ההתחייבויות של השנים הקודמות, אך עדיין
לא טאגנו דרך תקציבית מתאימה לשם כך.

בסעיף קרן המורה של ההענקה ועודפי תוצרת
חקלאית מופיע אוטודן משוער המבוסס על הנחה די בטוחה כי נקבל סך הכל
צאצא כארבעים מליון דולאר. החישוב נעשה בכל המקרים לפי 1,8 לירות הדולאר;
במידה שאנו מקבלים פחות מזה, מופיע ההפרש בסעיף מובסידיות. כיום אין
כבר עודפי מזון חיינם ויש אפילו הפסד סטויים, אף הדבר כדאי לנו.

י. בדר:

אפשר היה לשקף את מצב השלושים בכללו על ידי
עריכת מאזן של חברת השלושים תוך הכללת
המשלוחים סחד וההתחייבויות מאידך עד שנת 1972. אפשר אולי לציין כי חלק
מן החובות האלה מפורקקים, אף מבחינת המאזן הדרך ברורה, אם כי הוא יצטרך
ודאי להישאר סודי במידה ידועה.

אני חושב כי צריך היה למצוא גיזו שהיא דרך
שתאפשר גם מבחינה פורמאלית ראיית ההיקף הכללי של פעולות אשר משתרעות
על שנים שנות תקציב אחדות, באופן שלא נקבל רק את התמונה המקוטעת משנה
לשנה.

אשר לקרן המורה של השלושים וקרן המורה של כלוה
הפיתוח, ארי אם כי זה אוטודן משוער ואין לעמוד כאן על דיוק, מתקבל רושם
משונה על ידי כן ששני האומדנים שווים בדיוק.

א. הרצפלה:

אשר לסלומים, קראנו ברוח ספקר הטרינה
אלו סכומים נחקקלו טעל המכטה של שנה זו,
כך שהויכוח הזה הוא מאורטי.

ביחס לקרן התמורה של מלווה הפיחות ויתר הקרנות
טעליהם מדובר, אני רוצה לחזור על הביעה להחזיר לנו את הסכומים
שקוצצו ביחס לתקציב של השנה שעברה. אנו בודאי נסקיע כסף זה בדברים
הכרחיים, כך שלא יהיה בכך כל עוול.

ד"ר ארנון:

אין בסעיף זה פרוטה רזובה כדי לתוציא למטרות
אחרות מאלו שנקבעו כאן. מתוך 72 מליון
לירות בערך שלטים לירות מיועדים לרכישת ציוד כמד.

היו"ר י. גורני:

בסעיף "גביות על חשבון הלוואות (קרן)"
נסון לאחר שנקבל דסיטה מפורטת. בסעיף
"גביות על חשבון מפעלי דואר ותחבורה" נדון במסגרת הדיון על המסק
הסגור. אשר לסעיף "רשות הפיחות (כולל מכירת בתים)", הרי דנו בכך בקשר
לתקציב הנוסף ומאחר שהעוררו שאלות אמרנו כי נחזור לדון בנושא זה.
ניתנה לי הנטחה מפורטת בכתב ובעל פה על ידי מנהל רשות הפיחות הקודם כי
הקציב רשות הפיחות יוגס יחד עם התקציב הכללי. קיום הבטחה זו היה מקל
ללא ספק על החברים לדון בסעיף זה.

ד"ר ארנון:

בישיבת הוועדה ביום א' נזכר למטור שהו המצב
בקשר לתקציב רשות הפיחות.

י. בדר:

בקשר לפעולות רשות הפיחות אני רוצה להעלות גם
את ענין השלום פקדונותיהם של הפליטים הערביים.
הפקדונות היו בלירות מנדטוריות וצריך היה לפדותם בלירות ישראליות,
ובמקום זאת פדחה אותם הממשלה במטבע זר.

ד"ר ארנון:

זו הייתה צריכה להיות פעולה טפוסית של
קרן החליפין, לולא הוטסקו פעולותיה.
באותה דרך נהגו לגבי כל מקרה בו נחבה הממשלה "קורס גארנציה".

י. בדר:

קודם כל אין לכנות זאת "תשלום חובות" כי זה
לא היה חוב של הממשלה. זה היה חוב של הבנקים
והם קבלו טובסידיה מן הממשלה כדי לסלק חוב זה במטבע זר, בטעה
שכל מפקיד יהודי הנמצא בחוץ-לארץ, ואפילו הוא ניצול השואה, יקבל
אצא חסורת פקדונו לירה ישראלית כנגד כל לירה אנגלית; רק הפליטים
הערביים זכאים לקבל תמורת כל לירה אנגלית לירה שטרלינג. זהו אצא
תשלום פוליטי שהממשלה חשבה כי יש לשלמו מאיזה טהן סיבות, אך לא
תשלום חוב ממסלתי. לפחות צריך היה לשלם גם במקרה זה בלירות ישראליות
ולא היה כל טעם לחר פריבילגיה כזאת דוקא לפליטים הערביים על פני
כל אדם אחר שהפקיד פקדון בארץ.

ח. רובין:

דובר על כך שתקציב הביטוח הלאומי ייכלל
בתקציב הכללי, אם כי הוא נקבע באופן נפרד.

ד"ר ארנון:

מטעם האוצר אין התנגדות לכלול את הביטוח הלאומי,
אולם חוק הביטוח הלאומי אינו מתיר זאת.
ועדת הכספים הביעה דעה כי התקציב האדמיניסטרטיבי של הביטוח הלאומי
צריך להיות כלול בתקציב בדומה לזה של רשות הפיחות, ואילו המוסד לביטוח
לאומי טעם עי הדבר בלתי אפשרי. סוכס שזהו נושא לבדור.

ח. רובין:

גם אם האוצר או ועדת הכספים אינם רשאים &&
לשנות את התקציב כפי שהוא נקבע על ידי המועצה
לביטוח לאומי, הרי הן צריכות להסתפק במסגרת חוק התקציב הכללי.

אשר לרשות הפיתוח אני מעוניין לדעת כמה
פצויים שולמו לערביים. אני רוצה לקבל דוח על ביצוע חוק רכישה מקרקעין.
לפני למעלה משנה קבלה ועדו הכספים החלטות בעניין ישובם של בדוים נגב,
ובינתיים לא זו גלגל שלא יושגו אלא שמצבם מחמיר ויולך. אני רוצה שהוועדה
תקיים דיון מלאה על כך אגב הדיון ברשות הפיתוח. אני מבקש את יושב ראש
הוועדה להבטיח כי יקויים דיון בהקף מלא ושאלה זו וכי יונחו לפני הוועדה
סיכומי דיונה בעניין זה בכנסו השניה.

א. בהיר:

בקשר לרשות הפיתוח אני מבקש לדעת כמה אדמות
נמכרו עד כה, מאי שוטרטים על ההגבלה

שנקבעה בחוק.

היו"ר י. גורי:

אני רוצה לסכם את סעיפים בוחרו עדיין לדיון:
בתקציב ההכנסה עלינו לדון בסעיפי מס דכוש
מס הון, מס שבח מקרקעין, מס עזבונין, ספרי אחוזה. כל הקנוצה הזאת יידון
בהשתתפות הממונה על הכנסות המדינה. כמו כן, במידה ותהיינה שאלות לאחר
קבלת החומר הנוסף שבקשנו בקשר לדמי רשיונות ודמי שרונתים, נצטרך
לקיים עוד דיון קצר על כך לפני ההצבעות. כמו כן יתכן שתהיינה
שאלות והערות בקשר לחומר הנוסף שבקשנו בעניין גבירי על חשבון הלואות.

החלטנו להצמיד אותם סעיפים בתקציב ההכנסה
שיש להם קשר עם הרשויות המקומיות, לדיון הכולל על הרשויות המקומיות.

לאחרונה נדון על מלווה-חובה מס-דכוש, על אצא
רשות הפיתוח, על מלווה פנימיים ועל מוסדות פיתוח.

בטרם ניגש לדון בתקציב ההוצאה עלינו לסמוע
את דברי נציג שרות המדינה. אחרי כן נדון בהשתתפות ד"ר ארנון בסעיף
האוצר וגסעיפים אחרים שאינם צמודים למטרד הסויים. אין לנו כל אפשרות
אצא לסיים את הדיון על התקציב במועד, אלא אם נשמור על הלוח שהועבר
לידי חברי הוועדה הקובע את התכנית לכל אחת מישיבות הוועדה במסך
הסבועיים הנאים, שבע ישיבות בכל שבוע פרט לישיבות ועדות המסנה שתקיימנה
תוך כדי עבודה הכנסה. עוד היום אקבע את לוח הסעות המפורט ונמצאנו לחברי
הוועדה.

י. בדר:

ברני לתכנית הכללית אני מבקש שהוועדה תקבל
אייטורטציה מלאה על תקציב המסחון במידה הדרושה
כדי לקבוע עמדה סופית לגבי הדברים היסודיים ביותר בתקציב.

י. פוורד:

אני מציע לשקול הורעה את אי המטר לקיים
ישיבותיה גם שעה שבכנסת יידונו סעיפים
שחברי הוועדה הזמם בדרך כלל אינם מסתמכים באופן פעיל בדיון עליהם,
כגון בריאות, סעד ועוד.

הישיבה נועלה בשעה 12.35